

sfaturi și informații utile pentru
părinți și cei care au copii în îngrijire
cu privire la telefoanele mobile

telefoanele mobile: informații utile pentru părinți

Acest ghid oferă sfaturi cu privire la modul în care dumneavoastră și copiii dumneavoastră puteți folosi, în siguranță, serviciile de telefonie mobilă. De asemenea, sperăm ca prin parcurgerea acestui ghid să înțelegeți mai bine tehnologia mobilă și aceste servicii.

Telefoanele mobile continuă să evolueze cu repeziciune și nu se întrevede nicio încetinire a acestui ritm.

În doar zece ani, telefoanele mobile au cunoscut o dezvoltare uluitoare. Inițial, acestea îndeplineau funcțiile tradiționale ale unui telefon. În zilele noastre, telefoanele mobile sunt în același timp calculatoare personale de buzunar, sisteme TV și audio.

În viitorul apropiat, telefoanele mobile și rețelele de ultimă generație vor oferi o mulțime de alte servicii care, în prezent, sunt disponibile doar pe calculatoare sau pe Internet, în afara portalului wap Orange World.

Faptul că adolescenții și copiii înțeleg pe deplin posibilitățile, bune sau rele, pe care această nouă tehnologie le oferă, reprezintă pentru părinți o adevărată provocare.

cuprins

4	introducere
6	conținutul rezervat adulților și Internetul
10	camere de chat online
14	site-uri de comunități virtuale
18	intimidare și hărțuire
20	folosirea greșită a telefoanelor mobile - apeluri de urgență false
22	furtul și pierderea telefonului
26	folosirea telefonului mobil în timpul conducerii automobilului
30	mesajele nesolicitate
34	mesaje cu poze
36	telefoanele mobile și sănătatea
40	jargon telefonic

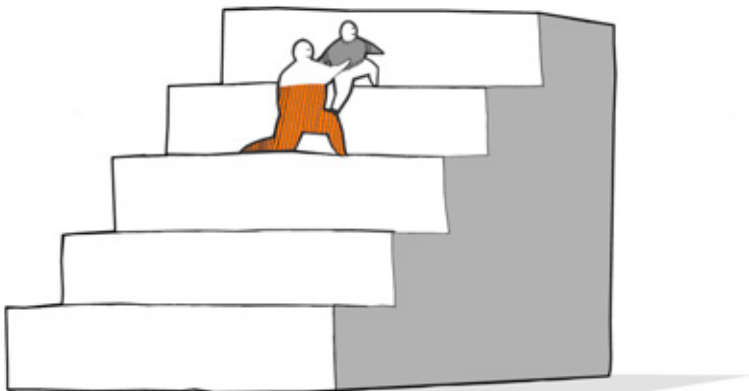
introducere

Deși telefoanele mobile oferă nenumărate beneficii, acestea pot fi folosite în moduri antisociale sau indezirabile. Edificatoare sunt următoarele exemple: convorbirile gălăgioase în mijloacele de transport în comun sau utilizarea telefoanelor pentru transmiterea de mesaje nesolicitate („spam”), farsele și hărțuirea.

Odată cu posibilitatea conectării la Internet de pe telefonul mobil, până și copiii au acces la unele materiale care sunt nu doar inadecvate vârstei lor, ci și nedorite de unii adulți. Mici și atrăgătoare, telefoanele mobile sunt deseori ținta hoților.

Pentru a vă ajuta copiii să utilizeze în siguranță telefonul mobil, acest ghid conține informații pe care trebuie să le cunoașteți și ridică anumite probleme specifice pe care trebuie să le discutați cu copiii dumneavoastră (vezi căsuțele „puncte de discuție” din cadrul ghidului).

În plus, vă oferim detalii despre persoanele de contact care vă pot furniza informații suplimentare referitoare la oricare dintre punctele prezentate în acest ghid.

înaintea utilizării unui telefon mobil pentru prima dată

Informațiile din acest ghid au fost concepute pentru a vă ajuta copiii să folosească optim facilitățile oferite de telefoanele lor mobile. Înainte de prima utilizare însă, este recomandat să aveți în vedere următoarele aspecte:

- ajungeți la o înțelegere cu ei asupra modului în care doriți să fie folosit telefonul. O discuție referitoare la utilizarea serviciilor plătite (de exemplu muzică și clipuri video sau timpul de conectare la Internet) înainte de a-i da telefonul spre utilizare, vă poate scuti de surprize neplăcute la prima factură.
- încercați să discutați problemele legate de conținutul rezervat adulților în așa fel încât copiii să simtă că vor putea readuce problema în discuție, dacă vor simți nevoia. Deși este posibil să blocați sau să împiedicați accesul la materialele pentru adulți, acest lucru nu înseamnă că prietenii lor vor folosi telefoane sau calculatoare unde acest lucru a fost de asemenea făcut.
- probabil va trebui să purtați mai multe discuții referitoare la siguranța utilizării telefonului mobil, deoarece mereu apar alte posibilități
- este recomandat ca pe măsură ce copiii cresc să primească noi sfaturi și să actualizați împreună regulile din sânul familiei, astfel încât aceștia să simtă că le acordați un grad mai mare de încredere
- este o idee bună să împărtășiți experiențele legate de tehnologia de ultimă generație cu alți părinți. Astfel ați putea înțelege anumite chestiuni înainte ca acestea să se transforme în probleme pentru dumneavoastră sau pentru copiii dumneavoastră.

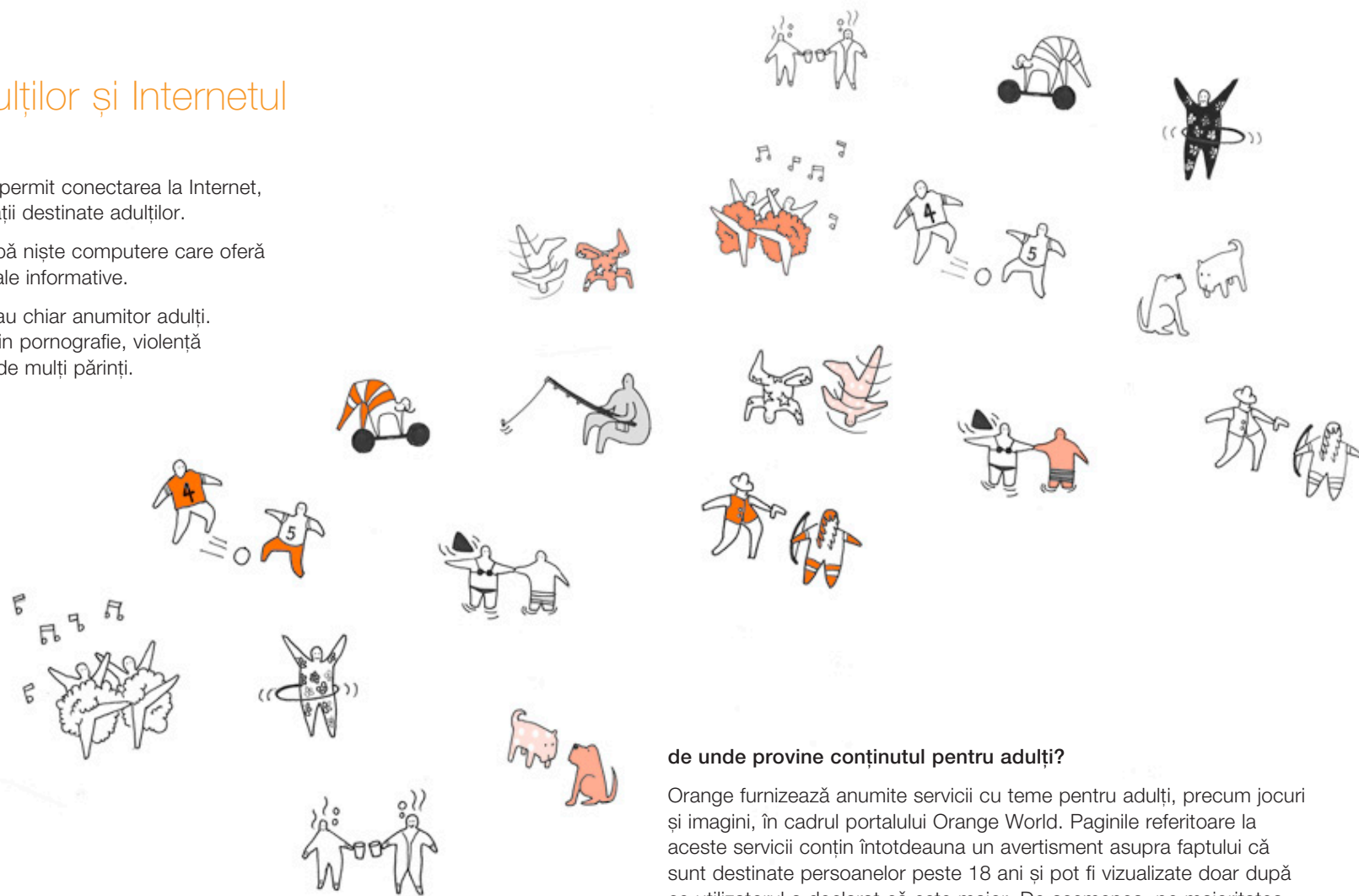
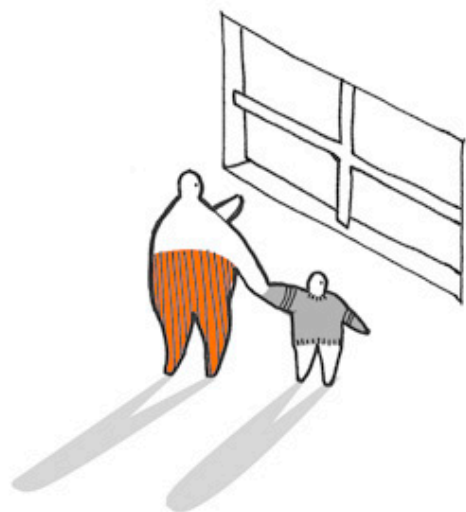
conținutul rezervat adulților și Internetul

ce este „conținutul rezervat adulților”?

Telefoanele moderne, în special cele care permit conectarea la Internet, oferă acces la o serie de servicii și informații destinate adulților.

Astfel, telefoanele mobile devin mai degrabă niște computere care oferă acces la o diversitate de resurse și materiale informative.

Nu toate acestea sunt adecvate copiilor sau chiar anumitor adulți. Ne referim în special la site-urile care conțin pornografie, violență și jocuri de noroc și care nu sunt agreate de mulți părinți.

de unde provine conținutul pentru adulți?

Orange furnizează anumite servicii cu teme pentru adulți, precum jocuri și imagini, în cadrul portalului Orange World. Paginile referitoare la aceste servicii conțin întotdeauna un avertisment asupra faptului că sunt destinate persoanelor peste 18 ani și pot fi vizualizate doar după ce utilizatorul a declarat că este major. De asemenea, pe majoritatea telefoanelor mobile aveți acces prin Internet la orice tip de conținut, inclusiv la cel pentru adulți, fără să vi se solicite consimțământul, să primiți vreun avertisment sau să întâlniți vreo restricție la accesarea paginilor respective.

telefonul pe care l-am cumpărat oferă acces la Internet?

În zilele noastre, răspunsul la această întrebare este de cele mai multe ori pozitiv, mai ales dacă telefonul este compatibil „3G” sau „WAP”. Vezi punctul referitor la jargonul telefonic de la finalul acestui ghid.

cum blochez materialele pentru adulți?

Dacă sunteți îngrijorat, deoarece copilul dumneavoastră ar putea accesa materiale pentru adulți în timpul utilizării telefonului mobil, Orange poate bloca accesul atât la Orange World, cât și la Internet.

Activarea și dezactivarea restricționării se realizează într-un mod simplu. Pentru detalii, sunați Serviciul Clienți la 411 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 30 (apel taxabil), dacă sunteți abonat, ori la 444 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 33 (apel taxabil), dacă sunteți utilizator PrePay.

Totuși, trebuie reținut că dezactivarea accesului la Internet va face imposibilă utilizarea tuturor serviciilor de date, inclusiv descărcarea de noi tonuri de apel, de exemplu.

raportarea conținuturilor potențial ilegale

În cazul în care considerați că ați descoperit imagini ilegale pe Internet, puteți raporta acest fapt prin intermediul site-ului Inhope (the International Association of Internet Hotlines - Asociația Internațională a Serviciilor de Asistență Online).

www.inhope.org/en/index.html (conținut în limba engleză)

puncte de discuție

- amintiți-le copiilor că pe Internet există lucruri supărătoare și nepotrivite, chiar și pentru adulți
- încurajați-i să vă spună dumneavoastră sau unui profesor de încredere dacă văd orice lucru care îi deranjează, fie pe propriul telefon, fie pe cel al unui prieten

camere de chat online

ce sunt acestea?

Camerele de chat sunt site-uri unde oamenii pot schimba mesaje între ei în timp mai mult sau mai puțin real; sunt un fel de forumuri deschise pe Internet.

Există mii de exemple, astfel încât orice hobby sau domeniu de interes este prezent pe Internet. Unele dintre cele mai populare versiuni apar pe site-urile de fani ale vedetelor de muzică ușoară.

Deseori, copiii consideră că aceste camere de chat sunt niște locuri prietenoase și sigure pe care le pot vizita pentru schimb de experiențe și informații. Unii copii se comportă diferit departe de ochii fraților, surorilor și ai colegilor de școală.

Însă, faptul că aceste camere de chat reprezintă o atracție pentru copii a stârnit interesul pedofililor care își pot ascunde vârsta, trecutul și intențiile și se pot folosi de comunicația prin intermediul Internetului pentru a lega relații improprii cu copii. Această activitate este legată de un proces periculos de condiționare cunoscut sub numele de „grooming”.

sunt camerele de chat periculoase?

Deși camerele de chat nu sunt periculoase în sine, acestea pot deveni un real pericol dacă un copil răspunde, în mod nechibzuit, la comentariile din chat.

Cel mai mare și cel mai probabil pericol este ca un copil să fie tentat să stabilească o întâlnire cu cineva contactat prin intermediul unui asemenea site. Nu toți cei care poartă o astfel de conversație online sunt ceea ce pretind a fi.

Pentru a evita acest risc, anumite camere de chat (inclusiv cele administrate de Orange) sunt supervizate de moderatori care se asigură că:

- toate comentariile inadecvate sau sugestive din punct de vedere sexual sunt șterse
- imaginile inadecvate sau ofensatoare, textele sau alte postări nedorite nu sunt publicate sau sunt șterse

În anumite camere de chat se folosesc pachete de programe de calculator sofisticate pentru a executa aceste funcții.

ce este recomandat să fac?

Niciun filtru nu poate oferi o protecție perfectă utilizatorilor de Internet (fie că este vorba despre calculatoare personale sau despre telefoane mobile) împotriva acestor intenții criminale sau antisociale. Există, întotdeauna, persoane care caută modalități de a ocoli măsurile de protecție existente.

Astfel, Internetul și camerele de chat pot fi considerate asemenea unui spațiu public din lumea reală. La fel ca și în lumea reală, măsurile de precauție inteligente și cunoașterea riscurilor sunt cele mai bune modalități de protecție și în lumea virtuală.

Având în vedere toate acestea, avertismentele pe care le transmiteți copilului dumneavoastră și modul în care-l pregătiți sunt cea mai bună apărare pe care i-o puteți oferi.

puncte de discuție

lată câteva măsuri de precauție pentru copii care pot reduce în mod semnificativ posibilitatea unei întâlniri cu o persoană care nu este ceea ce pretinde a fi:

- nu încerca niciodată să te întâlnești cu vreo persoană pe care o cunoști într-o cameră de chat, decât însoțit de un părinte
- nu divulga niciodată informații personale, numere de telefon (ale tale sau ale altora), adrese de e-mail, numele școlii sau fotografii
- evită camerele de chat nesupervizate de moderatori, cu excepția cazului în care accesul se face sub supravegherea părinților
- să nu dezvălui secrete niciunei persoane întâlnite online

puncte de discuție

- orice suspiciune trebuie adusă la cunoștința moderatorului sau folosind sigla Virtual Global Taskforce prezentă pe anumite site-uri
- copiii ar trebui să aibă încredere în propriile instincte: dacă lucrurile te sperie sau par ciudate, părăsește camera de chat și anunță-ți un părinte sau tutore
- nu accesa linkurile către site-uri, postate în camere de chat, deoarece acestea ar putea conține viruși informatici sau materiale deranjante

informații suplimentare:

www.saferinternet.org (conținut în limba engleză)

site-uri de comunități virtuale

În ultimii ani, a avut loc o dezvoltare rapidă a site-urilor care permit utilizatorilor să-și publice o pagină personală sau să-și creeze un profil. Aceste site-uri sunt populare în rândul copiilor și al tinerilor, fiind considerate un mijloc de exprimare și o modalitate de a lega prietenii, o activitate pe care unii o numesc „relaționare socială online”.

Site-urile de comunități virtuale sunt, în general, folosite pentru a posta jurnale online sub forma așa numitelor bloguri. Acestea vor conține, deseori, și poze, liste cu lucrurile preferate și cele care displac, detalii de contact, legături către alte pagini sau orice informație pe care utilizatorul dorește să o facă publică. Majoritatea site-urilor au și opțiunea de a lăsa mesaje.

Pentru a face experiența și mai atrăgătoare, unele site-uri oferă programe care permit decorarea paginilor cu grafică și creații artistice gratuite.

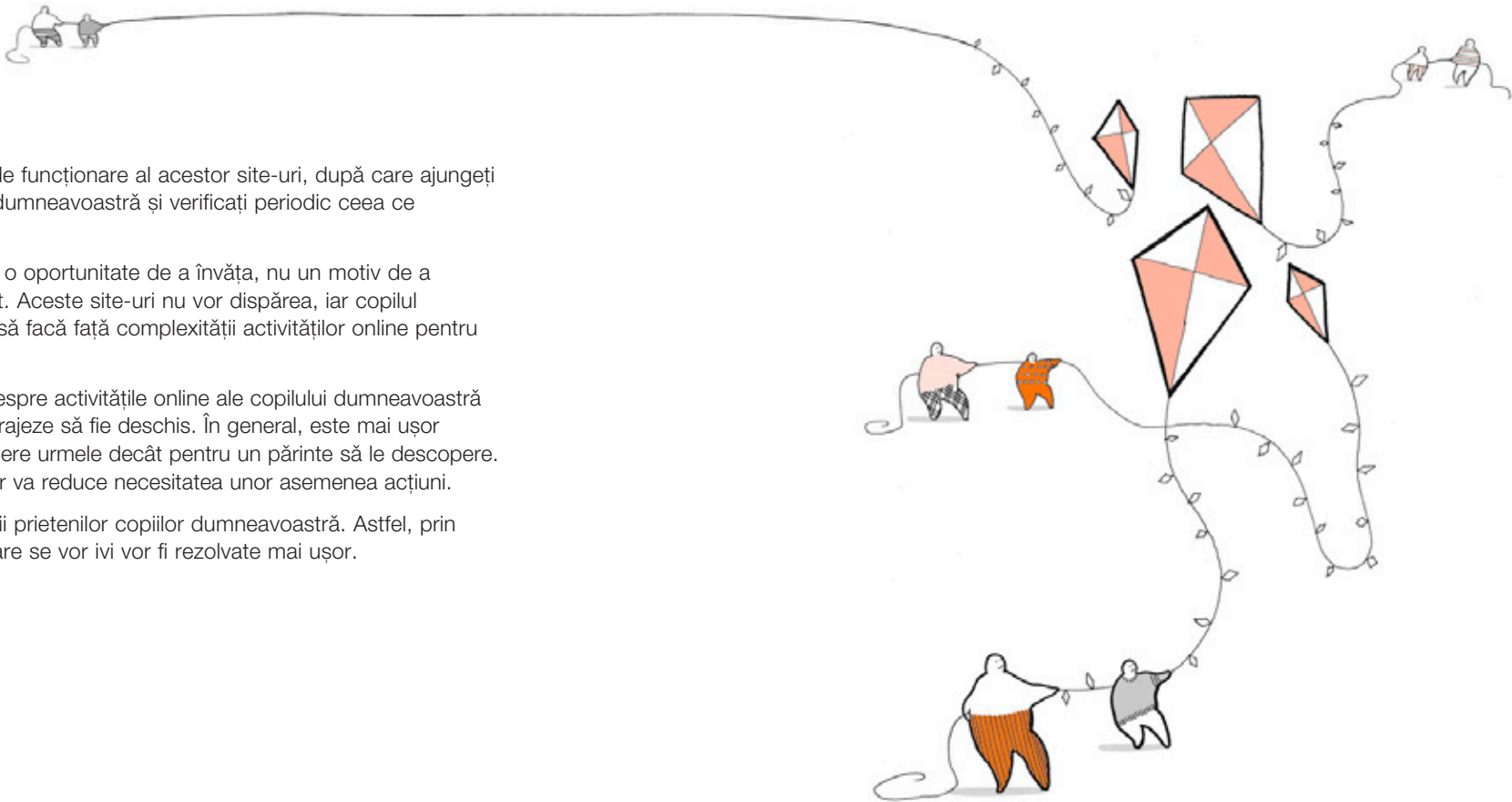
Există deja site-uri de acest fel destinate, în mod special, telefoanelor mobile. Cu toate acestea, distincția dintre conținutul pentru telefoanele mobile și cel „obișnuit” va dispărea în scurt timp, deoarece telefoanele moderne oferă acces la Internet din ce în ce mai rapid și de o calitate mai bună. Exemple de site-uri populare dedicate telefoanelor mobile sunt: Zapzone, Bebo, MySpace, Facebook, Live Journal, Xanga și Blogger. Se estimează că, în prezent, există cel puțin 200 de astfel de site-uri.

ar trebui să fiu îngrijorat?

Site-urile de acest gen au în general reguli clare pe care utilizatorii sunt rugați să le citească înainte de a se înscrie. Acestea pot include „reguli interne” cu privire la vârsta utilizatorilor și la ceea ce este interzis de postat, precum și modalități de a raporta conținuturile nedorite. Unele site-uri au și echipe dedicate pentru a elimina postările minorilor. Totuși, există în continuare anumite motive de îngrijorare privind aceste site-uri.

Acestea includ:

- **vizibilitatea**
Adolescenții, o proporție însemnată a utilizatorilor acestor site-uri, nu conștientizează întotdeauna că materialele pe care le încarcă pe aceste site-uri sunt vizibile oricărei persoane care are un calculator. Din această cauză, comentariile, datele personale sau imaginile postate pe aceste site-uri nu sunt, în niciun fel, private.
- **supravegherea**
Pentru a se asigura că aceste site-uri sunt utilizate în mod rațional și chibzuit de către copii, părinții trebuie să știe care sunt serviciile utilizate de copiii lor și care sunt numele lor de utilizator. În prezent, majoritatea părinților nu cunosc niciuna dintre aceste informații.
- **vizitatori nedorți**
Un magnet pentru adolescenți, asemenea site-uri reprezintă o adevărată atracție și pentru persoane pe care părinții ar prefera să nu le vadă niciodată în preajma copiilor. Este vorba despre pedofili, despre persoane care se ocupă de pornografie infantilă, care recrutează copii pentru grupuri extremiste sau promovează atitudini disfuncționale precum automutilarea, obsesiile suicidale sau tulburările de alimentație.

ce pot să fac?

- familiarizați-vă cu modul de funcționare al acestor site-uri, după care ajungeți la o înțelegere cu copilul dumneavoastră și verificați periodic ceea ce postează în profilul său
- considerați orice greșală o oportunitate de a învăța, nu un motiv de a reacționa în mod exagerat. Aceste site-uri nu vor dispărea, iar copilul dumneavoastră va trebui să facă față complexității activităților online pentru tot restul vieții.
- discutați în mod regulat despre activitățile online ale copilului dumneavoastră într-un mod care să-l încurajeze să fie deschis. În general, este mai ușor pentru un copil să-și acopere urmele decât pentru un părinte să le descopere. Un dialog deschis și sincer va reduce necesitatea unor asemenea acțiuni.
- păstrați legătura cu părinții prietenilor copiilor dumneavoastră. Astfel, prin colaborare, problemele care se vor ivi vor fi rezolvate mai ușor.

puncte de discuție

- ține minte că oricine poate vedea ceea ce ai scris. Fii atent, deoarece vorbele tale pot avea un efect mai serios decât ți-ai putea imagina.
- tratează-i pe ceilalți în același fel în care ai dori să te trateze ei pe tine
- nu posta niciodată informații personale, în special informații care ar putea indica locul unde trăiești sau unde te duci de obicei

puncte de discuție

- ține minte că prietenul unui prieten s-ar putea să nu fie și prietenul tău
- nu răspunde mesajelor primite de la persoane pe care nu le cunoști
- adu la cunoștința părinților orice este ciudat sau deranjant
- informează-ți părinții și administratorii site-ului despre orice tentativă de intimidare

intimidare și hărțuire prin telefonul mobil

despre ce este vorba?

Cunoașterea în profunzime a tehnologiei mobile a permis unor copii să folosească telefoanele mobile pentru a intimida și hărțui alte persoane

De exemplu, ei ar putea:

- să lase mesaje vocale amenințătoare
- să trimită mesaje scrise amenințătoare
- să distribuie imagini înregistrate cu camerele foto ale telefoanelor mobile

care sunt semnele că acest lucru i se întâmplă copilului meu?

Intimidarea prin telefon poate fi o parte a unui model mai vast de intimidare și este cu atât mai neplăcută cu cât intră în casa dumneavoastră.

Intimidarea poate provoca sentimente de rușine, inutilitate și disperare, iar copiii sunt deseori reticenti când vine vorba să discute despre acestea, deoarece consideră că ar trebui să fie capabili să rezolve aceste probleme ei înșiși. Semne care ar putea sugera existența unei probleme sunt

schimbările în comportamentul copilului, tăieturi și contuzii inexplicabile, o atitudine neobișnuit de tăcută sau retrasă sau încercări repetate de a lipsi de la școală sub pretext că, de exemplu, nu se simte bine.

În cazul în care aveți suspiciuni conform cărora copilul dumneavoastră ar fi victima unor intimidări, este vital să ridicăți problema în fața profesorilor cât mai repede cu putință.

Dacă este necesar, anumite situații legate de telefonul mobil al unui copil pot fi abordate într-un mod particular. Principalele opțiuni sunt următoarele:

- sunați la Serviciul Clienți Orange la 411 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 30 (apel taxabil), dacă sunteți abonat, ori la 444 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 33 (apel taxabil), dacă sunteți utilizator PrePay
- dacă sunteți abonat, puteți solicita ca ultimă soluție schimbarea numărului de telefon

În anumite situații vă puteți adresa Poliției, de unde puteți obține informații relevante. În conformitate cu prevederile legii referitoare la protecția datelor cu caracter personal, Orange România nu vă poate furniza în mod direct informații despre apelant.

puncte de discuție

Înainte de a începe să utilizeze telefoanele mobile, este bine să le oferiți copiilor dumneavoastră următoarele sfaturi:

- nu oferi nicio informație despre persoana ta decât în cazul în care cunoști apelantul
- așteaptă ca apelantul să se prezinte, în special atunci când nu este afișat niciun număr pe ecranul telefonului
- dacă primești un apel de la un număr problemă, nu răspunde: redirecționează asemenea apeluri către căsuța vocală fără să răspunzi
- nu transmite date de contact alternative prin mesajul de întâmpinare al căsuței vocale
- fii foarte atent cui îi dai numărul tău de telefon și roagă-i pe cei cărora le-ai dat deja numărul să nu-l transmită mai departe
- dezactivează funcția Bluetooth™, dacă acesta este modul prin care ai primit mesajele nedorite

Spu-neți-le copiilor dumneavoastră să nu răspundă la mesajele scrise al căror expeditor nu-l cunosc (este posibil să fi fost trimise la un număr greșit sau la un număr format la întâmplare), iar în cazul în care primesc un text supărător ar trebui:

- să îl arate unei persoane de încredere, precum un membru al familiei, un profesor sau un părinte
- să păstreze mesajul ca probă
- să noteze numărul expeditorului sau detaliile privind originea mesajului pe care le găsesc la finalul mesajului

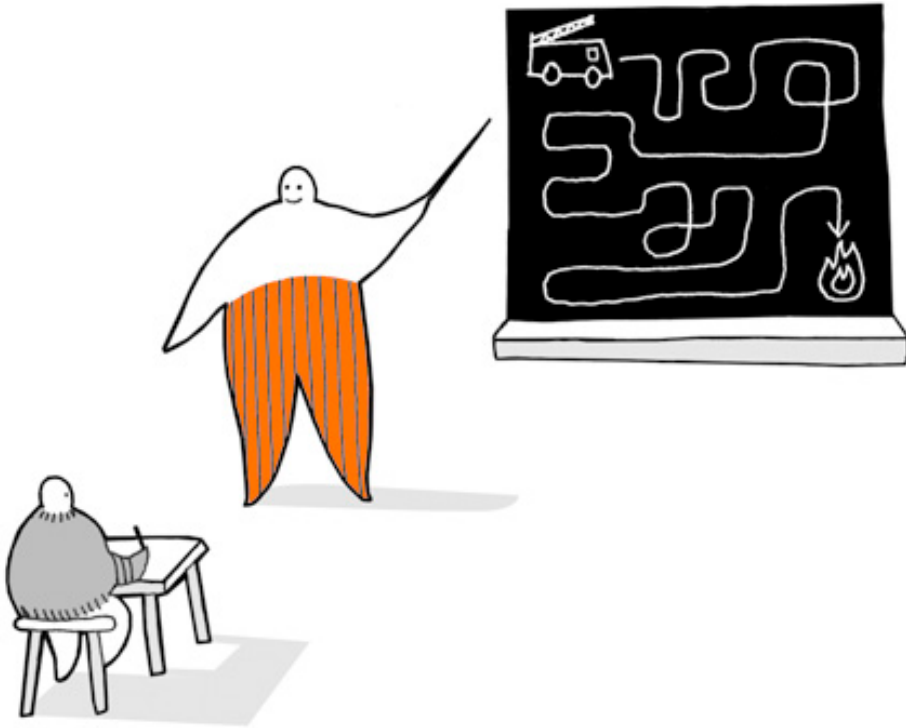
informații suplimentare:

Site-ul de mai jos conține informații generale cu privire la intimidare: www.cyberbully.org (conținut în limba engleză)

folosirea greșită a telefoanelor mobile - apeluri de urgență false

Una dintre cele mai răspândite și periculoase forme de abuz în utilizarea telefoanelor mobile este efectuarea de apeluri de urgență false.

Pe lângă faptul că alarmele false irosesc timpul serviciilor de urgență, o unitate care răspunde unei alarme false nu mai poate răspunde unei urgențe reale. Altfel spus, aceste apeluri sunt departe de a fi doar farse. Ele pun în pericol viețile altor oameni.

puncte de discuție

- când îi dați copilului dumneavoastră un telefon mobil, înainte de utilizare, atrageți-i atenția cu privire la pericolul și iresponsabilitatea apelurilor false
- subliniați-i faptul că un asemenea comportament are consecințe atât asupra celui care efectuează apelul, cât și asupra celor pe care îi pune în pericol. Efectuarea de apeluri false sau apelarea abuzivă la 112 reprezintă o contravenție, iar serviciile de urgență pot solicita informații referitoare la numărul de la care s-a efectuat apelul. Serviciile de urgență recurg, din ce în ce mai des, la asemenea demersuri, iar autoritatea de supraveghere realizează constatarea contravenției și poate dispune aplicarea de amenzi.
- atenție: chiar dacă telefoanele sunt în geantă sau în buzunar, acestea sunt concepute pentru a permite efectuarea apelurilor la 112 chiar și când tastatura este blocată
- toate apelurile la 112 pot fi identificate

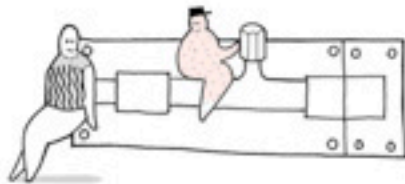
furtul și pierderea telefonului

Pe măsură ce numărul utilizatorilor de telefoane mobile crește, acestea devin accesorii la modă, în special în rândul tinerilor. Acest fapt, la care se adaugă valoarea relativ mare a telefoanelor, dimensiunile reduse și ușurința cu care pot fi revândute, a sporit atracția pe care acestea o reprezintă pentru hoți.

Este o idee bună să vă asigurați că, în cazul în care telefonul este furat, acesta nu mai poate fi folosit.

În cazul în care v-ați pierdut telefonul sau v-a fost furat, este important să sunați, cât mai repede cu putință, Serviciul Clienți Orange la 411 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 30 (apel taxabil), dacă sunteți abonat, ori la 444 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 33 (apel taxabil), dacă sunteți utilizator PrePay. Orange va bloca, la cererea dumneavoastră, cartela SIM și va interzice apelurile de la numărul respectiv. Blocarea cartelei SIM este posibilă doar în cazul abonamentelor.

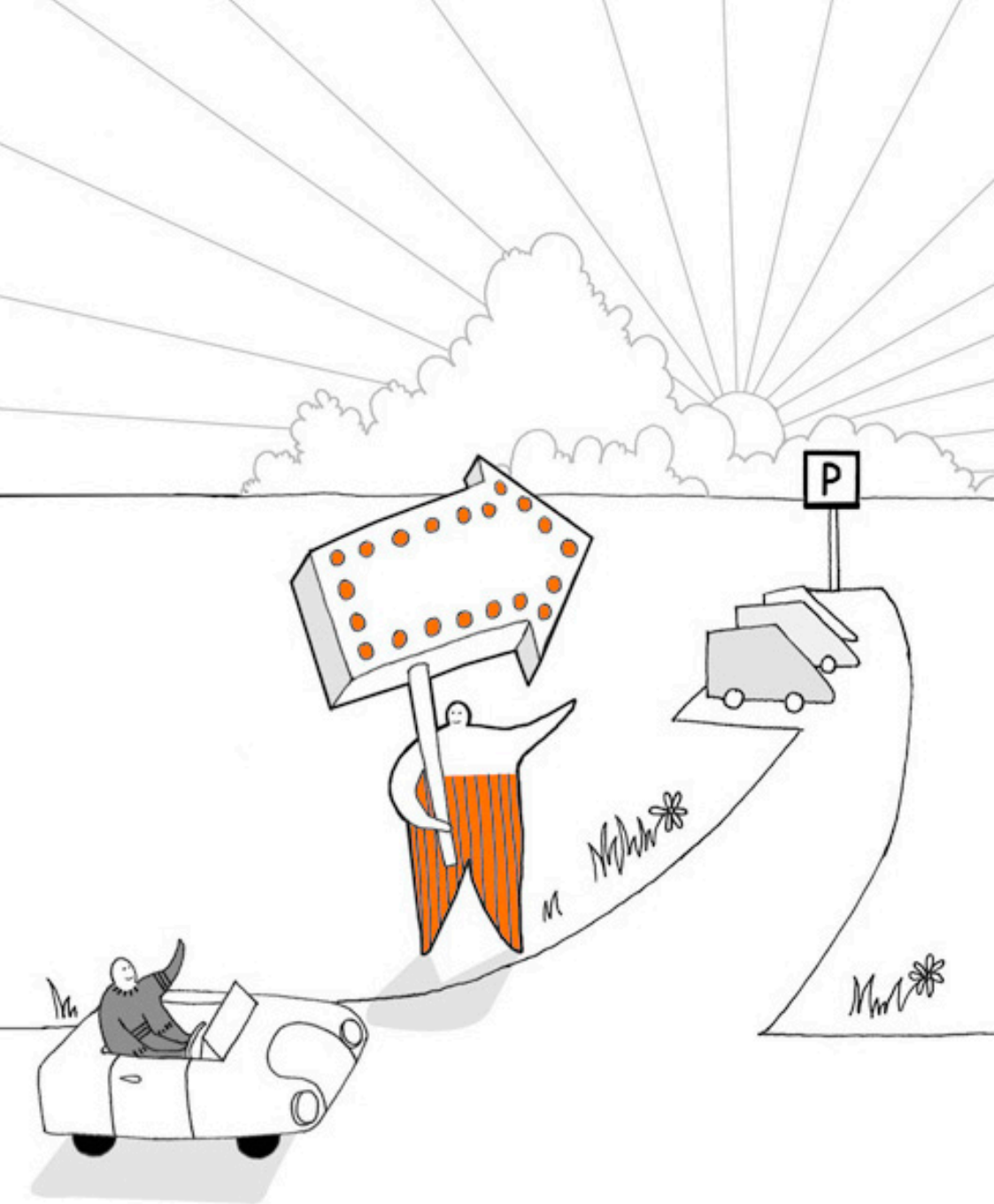

puncte de discuție

Pentru copii și tineri, cea mai mare amenințare vine din partea altor tineri. Cele mai bune modalități de a reduce riscurile sunt următoarele:

- nu arăta noul telefon oricui, ci doar prietenilor apropiați și de încredere
- evită să efectuezi apeluri în locuri publice și foarte vizibile. Fii discret. Multe furturi de telefoane au loc în momentul în care victima efectuează un apel.
- evită să fii auzit, în special dacă stabilești o întâlnire

tinerii, telefoanele mobile, traficul și condusul

condusul

Utilizarea telefonului mobil fără un echipament „hands-free” în timp ce conduceți automobilul reprezintă o contravenție și puteți fi amendat chiar și în cazul staționării în trafic.

În cazul în care nu aveți un echipament „hands-free”, este mult mai sigur să trageți pe dreapta într-un loc sigur și să opriți motorul înainte de a efectua sau a primi un apel. Acest sfat se adresează tuturor șoferilor, dar se recomandă ca șoferii neexperimentați să acorde o atenție sporită acestui fapt. Totodată, chiar dacă aveți un echipament „hands-free”, este mai sigur să trageți pe dreapta înainte de a efectua sau a primi un apel. Este deosebit de periculos să scrieți sau să citiți mesaje în timp ce conduceți.

playere muzicale

Telefoanele mobile pot distrage atenția și se recomandă să evitați scrierea de mesaje, efectuarea de apeluri sau utilizarea în alt fel a telefonului când traversați strada sau sunteți în trafic.

Aceste sfaturi sunt valabile cu atât mai mult cu cât în zilele noastre multe telefoane mobile au încorporate playere muzicale, o sursă de atracție pentru copii și adolescenți. Este foarte important să le amintiți copiilor să fie deosebit de atenți când traversează strada sau când circulă cu biciclete ori scutere în timp ce ascultă muzică. În asemenea situații, când nu auziți traficul, sunteți mult mai vulnerabili.

puncte de discuție

Următoarele sfaturi sunt valabile pentru toți adulții, dar în special pentru șoferii tineri și neexperimentați:

- nu utilizați niciodată un telefon mobil fără un echipament „hands-free” în timp ce conduceți
- chiar dacă utilizați un dispozitiv „hands-free”, este mai sigur să-i spuneți apelantului că vă aflați la volan și că îl veți suna mai târziu (când ați ajuns la destinație sau după ce ați tras pe dreapta, cu automobilul staționat și motorul oprit)
- nu circulați cu bicicleta sau cu scuterul ascultând muzica atât de tare, încât să nu auziți celelalte zgomote din trafic
- nu traversați strada în timp ce ascultați muzică sau folosiți alte funcții ale telefonului dumneavoastră mobil

mesajele nesolicitate

ce sunt mesajele nesolicitate („spam“)?

„Spam”-ul este un mesaj comercial nedorit, pe care nu l-ați solicitat sau la care nu v-ați abonat. Este vorba, de exemplu, de mesaje care vă informează că ați câștigat un premiu surpriză sau că cineva vă place ori prin care vi se solicită să apelați un număr cu suprataxă.

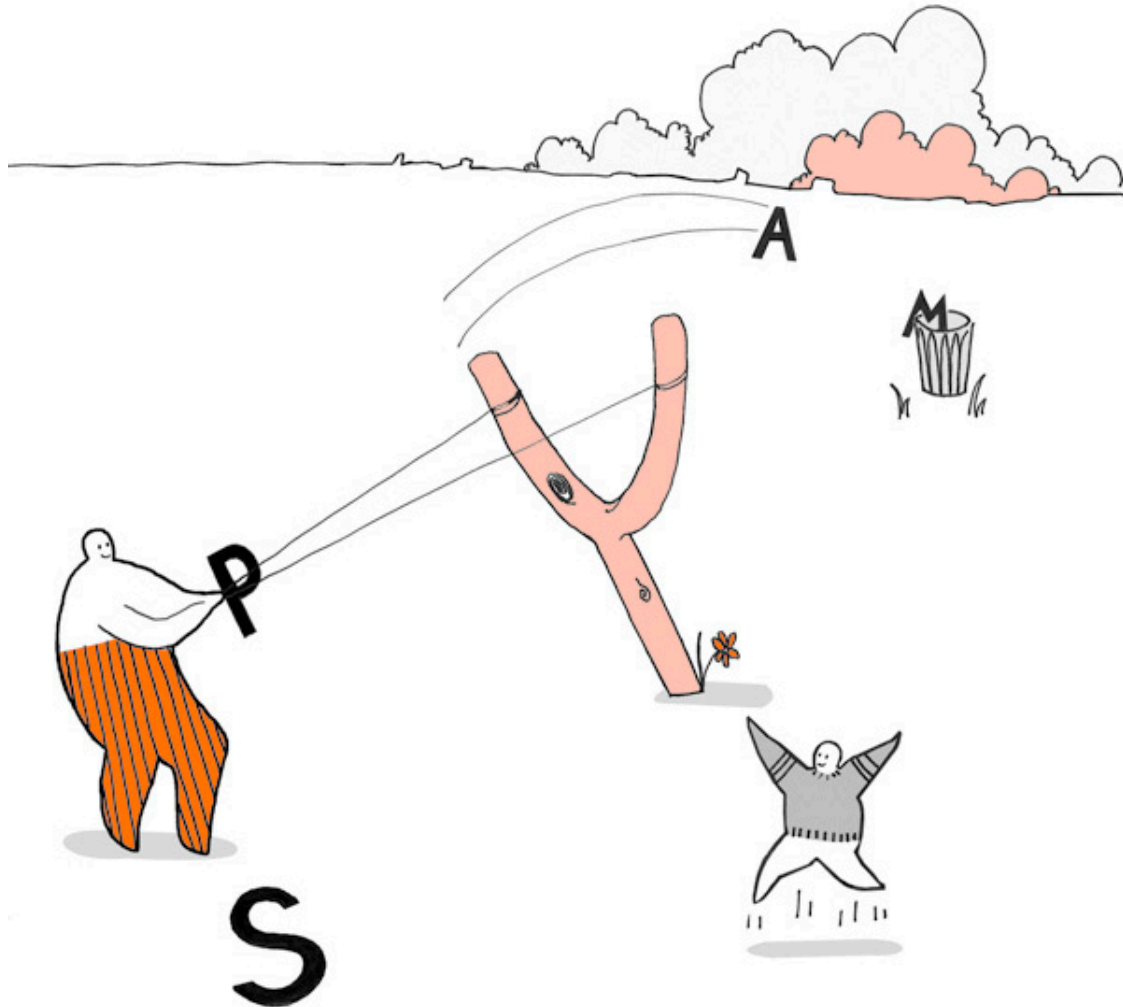
Mesajele scrise nesolicitate sunt de fapt o altă versiune a mesajelor spam primite prin e-mail sau a apelurilor comerciale pe care le primiți acasă, în general de la oameni sau companii pe care nu le cunoașteți.

Copiii pot fi vulnerabili în fața unor asemenea mesaje, deoarece nu înțeleg întotdeauna costul serviciilor oferite sau ce implică acestea.

cum funcționează mesajele nesolicitate?

Uneori, numerele de telefon sunt generate în mod aleatoriu. De asemenea, listele cu numere de telefon pot fi create în mod ilegal și vândute companiilor ca „liste comerciale”. În aceste cazuri, același text este trimis de la un număr scurt la mii de abonați, folosind neautorizat rețelele de telefonie mobilă în acest scop. Astfel, copilul dumneavoastră nu va fi singurul destinatar. Orange România nu poate controla mesajele nesolicitate primite de la alte numere de telefon din rețelele de telefonie mobilă.

Această problemă afectează toate rețelele de telefonie mobilă. Compania Orange nu furnizează numerele de telefon ale clienților săi altor companii în scopuri comerciale.

Încetarea serviciilor

- orice client are dreptul de a solicita gratuit încetarea primirii de mesaje comerciale
- dacă mesajul primit de la numere speciale prin intermediul rețelei de telefonie mobilă nu conține informații referitoare la modalitatea în care puteți renunța la primirea de mesaje, aflați datele de contact ale expeditorului și contactați-l în mod direct pentru a solicita ștergerea adresei dumneavoastră din lista lor, procedând la fel ca în cazul mesajelor e-mail nesolicitate
- dacă nu aveți detaliile lor, sunați Serviciul Clienți Orange la 411 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 30 (apel taxabil), dacă sunteți abonat, ori la 444 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 33 (apel taxabil), dacă sunteți utilizator PrePay, unde veți afla datele de contact ale furnizorului serviciului în cauză

Pentru a nu mai primi mesaje comerciale Orange, trimiteți un mesaj scris cu textul RENUŢ la 367 sau solicitați acest lucru direct la Serviciul Clienți Orange prin apel la 411 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 30 (apel taxabil), dacă sunteți abonat, ori la 444 (gratuit de pe telefonul Orange) sau la 021-203 30 33 (apel taxabil), dacă sunteți utilizator PrePay

cum se pot evita mesajele nesolicitate

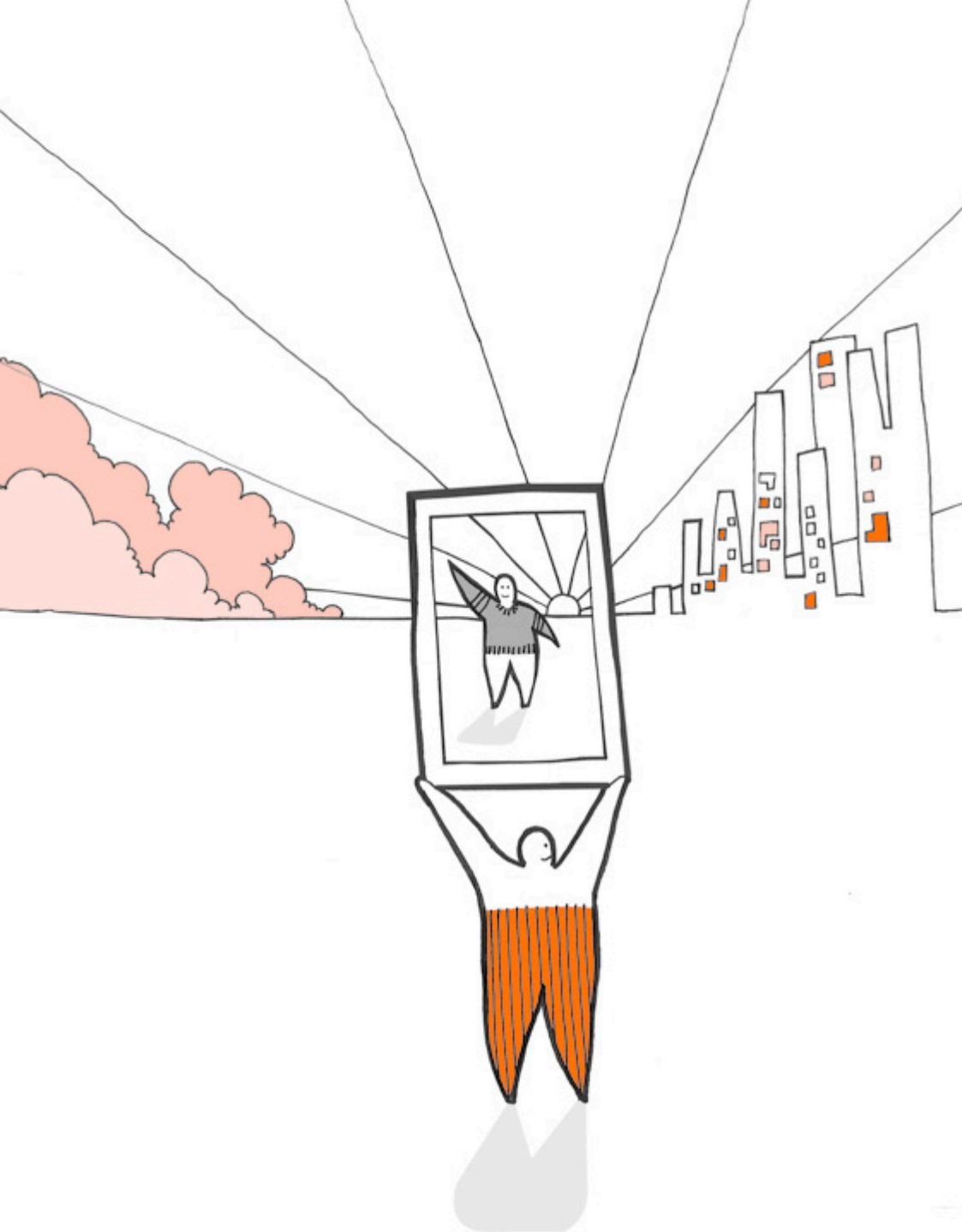
- expeditorul are dreptul de a vă trimite mesaje în scop publicitar, informativ sau de altă natură decât personală, numai după ce a obținut acordul dumneavoastră expres. Citiți cu atenție termenii și condițiile de pe orice formular înainte de a divulga numărul dumneavoastră de telefon sau alte informații personale.
- când completați formulare online, este recomandat să selectați sau să deselectați căsuțele, astfel încât să declarați că nu doriți să primiți mesaje comerciale. În cazul în care furnizați detaliile prin telefon, aduceți la cunoștința persoanei cu care vorbiți preferințele dumneavoastră referitoare la telefonul mobil.
- nu vă recomandăm înscrierea pe site-uri care vă promit ștergerea numelui dumneavoastră de pe listele de mesaje nesolicitate. Deși s-ar putea ca aceste site-uri să fie cu adevărat ceea ce pretind a fi, uneori acestea doar creează liste cu numere de telefon.

informații suplimentare

www.spamhaus.org
(conținut în limba engleză)

puncte de discuție

- explicați riscurile pe care le implică răspunsurile la mesajele nesolicitate sau apelarea numărului din mesaj (este posibil să fie vorba despre un număr cu suprataxă)
- încurajați-vă copilul să vă întrebe pe dumneavoastră înainte de a accepta oferte primite pe telefonul mobil
- explicați-i copilului dumneavoastră că, dacă totuși a răspuns unui mesaj nesolicitat, este mai bine să vă mărturisească orice greșeală cât mai repede, pentru că puteți contacta compania în mod direct pentru a opri serviciul înainte ca factura să ia proporții

mesaje cu poze/înregistrări video

O atracție specială a telefoanelor mobile o reprezintă, mai ales pentru copii, fotografierea, salvarea și trimiterea pozelor făcute cu telefoanele care au aparate foto încorporate.

Totuși, utilizarea sigură și moderată a acestor camere foto necesită un amestec de atenție și chibzuință.

puncte de discuție

- nu trimite niciodată poze care pun alte persoane într-o situație jenantă sau le prezintă îmbrăcate parțial: acest lucru este valabil în special în cazul pozelor făcute altor copii. Cel mai bine este să-i tratezi pe ceilalți în același fel în care ai dori să te trateze ei pe tine
- trimiterea pozei tale unor camere de chat nu este o idee bună și poate fi periculoasă
- trimiterea de imagini neplăcute sau indecente altor persoane ar putea fi considerată o încălcare a legii în anumite situații
- orice persoană trebuie să respecte restricțiile cu privire la utilizarea telefoanelor cu cameră foto în locuri precum piscine, școli sau anumite săli de sport
- fii precaut față de persoane (în special adulți necunoscuți) care doresc să facă poze cu tine sau cu prietenii tăi
- lovirea altor persoane și înregistrarea acestei acțiuni cu ajutorul camerei telefonului mobil este o agresiune și se pedepsește în conformitate cu prevederile legale
- dacă primești o poză care ilustrează agresiunea altei persoane, păstrează imaginea și arată-o imediat unui părinte, profesor sau unui alt adult în care ai încredere

telefoanele mobile și sănătatea

Telefoanele mobile sunt stații de emisie-recepție de dimensiuni mici. Ele sunt cele mai noi realizări dintr-o familie de aparate ale căror origini datează de la jumătatea secolului trecut.

Cele mai multe telefoane mobile funcționează în zona microundelor spectrului radio. Această zonă este utilizată și de unele emițătoare TV, dispozitive de supraveghere a copiilor, radare, sisteme TV cu circuit închis fără fir, sisteme GPS, puncte de acces fără fir WiFi, radare ale poliției, telecomenzi pentru uși de garaj și sisteme de închidere centralizată a autovehiculelor.

cercetări

În ciuda unor ample cercetări, care se întind pe durata mai multor decenii, poziția actuală rămâne aceea că “nu sunt efecte cunoscute asupra sănătății sub limitele existente cu privire la radiații” (prezentarea Organizației Mondiale a Sănătății, 2004). Această afirmație a fost confirmată de numeroase studii științifice independente efectuate pretutindeni în lume în ultimii ani.

Pe de altă parte, niciun alt dispozitiv fără fir nu a fost folosit în trecut de atâtea milioane de oameni de pe toate continentele. Ca urmare a acestei popularități, cercetările continuă pentru a verifica dacă nu există efecte minore, până acum nedescoperite, asupra unor grupuri restrânse și distincte din rândul populației.

În iulie 2005, Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a dat o declarație cu privire la câmpurile electromagnetice. *„Până în prezent, toate studiile cu privire la efectele pe care le are asupra sănătății expunerea la câmpurile de radiofrecvență (RF) au ajuns la aceeași concluzie: nu s-au observat efecte adverse asupra sănătății ca urmare a expunerii la câmpurile RF la niveluri care sunt sub directivele internaționale cu privire la limitele de expunere publicate de Comisia Internațională pentru Protecția împotriva Radiației Neionizante (ICNIRP, 1998).*

Directivele ICNIRP au fost dezvoltate pentru a limita expunerea umană la câmpurile electromagnetice în condiții de absorbție maximă a câmpurilor, care are loc rareori, iar limitele cuprind factori importanți de siguranță pentru a proteja muncitorii și factori și mai importanți de siguranță pentru a proteja utilizatorii, inclusiv copiii. Astfel, limitele stabilite în directivele ICNIRP oferă un grad ridicat de protecție și sunt bazate pe toate dovezile științifice disponibile.”

www.who.int

care sunt aceste protecții?

Toate telefoanele comercializate în Europa trebuie să respecte standardele referitoare la radiații stabilite de Comisia Internațională pentru Protecția împotriva Radiației Neionizante (ICNIRP).

Directivele ICNIRP sunt concepute nu doar pentru a exclude riscul apariției oricăror efecte adverse cunoscute asupra sănătății, dar și pentru a reduce la minimum orice risc potențial, dar nedescoperit, asupra sănătății. Toate echipamentele Orange sunt conforme cu aceste directive.

rata specifică de absorbție (RAS)

Rata specifică de absorbție măsoară cantitatea de energie absorbită de corpul dumneavoastră în timpul utilizării unui anume telefon. Informațiile cu privire la valoarea SAR pot fi găsite în documentația livrată împreună cu fiecare telefon sau pe site-ul forumului producătorilor de telefoane mobile la adresa

www.mmfa.org

(conținut în limba engleză)

puncte de discuție

Dacă doriți, ca opțiune personală, să reduceți gradul de expunere a familiei dumneavoastră la undele radio emise de telefoanele mobile, următoarele acțiuni ar fi utile:

- sugerați copiilor dumneavoastră să reducă durata apelurilor
- apelurile efectuate în zonele cu acoperire radio bună reduc considerabil puterea emisă de telefon. Telefoanele moderne își reglează puterea în mod continuu pentru a prelungi durata de viață a bateriei. Cu cât sunteți mai departe de o stație de bază, cu atât este mai puternic semnalul emis de telefonul mobil înspre corpul dumneavoastră.
- mesajele scrise reprezintă o altă modalitate de a reduce expunerea la undele radio (durata de transmitere a unui astfel de mesaj este foarte scurtă)
- încurajați-i să folosească un echipament „hands-free”, care poate reduce cu până la jumătate expunerea corpului la undele radio

alte site-uri utile:

Comisia Internațională pentru Protecția împotriva Radiației Neionizante (ICNIRP)

www.icnirp.de
(conținut în limba engleză)

Centrul de Cercetare cu privire la Interacțiunea Bioelectromagnetică

www.emf-portal.de
(conținut în limba engleză)

Proiectul european EU EMF net (Electromagnetic Field Network) care are drept scop coordonarea rezultatelor cercetărilor referitoare la efectele biologice ale câmpurilor magnetice

www.jrc.cec.eu.int/emf-net
(conținut în limba engleză)

Organizația Mondială a Sănătății furnizează informații detaliate și ample cu privire la câmpurile electromagnetice și telefoanele mobile la adresa www.who.int/topics/radiation_non_ionizing/en (conținut în limba engleză)

glosar

Există multe expresii asociate telefoanelor mobile și altele noi apar pe măsură ce se dezvoltă noi tehnologii. Iată câteva dintre expresiile pe care s-ar putea să le fi întâlnit deja:

blog

Jurnal online sau articole personale.

bluetooth

Un sistem de comunicație radio directă dispozitiv-dispozitiv. Este instalat pe multe telefoane mobile sau căști fără fir și permite telefoanelor să comunice între ele când sunt la distanță mică unul de altul fără a utiliza rețelele de telefonie mobilă.

fir de conversație

Conversație online într-o cameră de chat.

flaming

Atitudine nepoliticoasă sau agresivă într-o conversație pe Internet.

infraroșu

Un tip de lumină invizibilă care poate fi folosită de anumite telefoane mobile și alte dispozitive pentru a comunica. Majoritatea telecomenzilor TV funcționează utilizând aceeași tehnologie. Este o alternativă la undele radio (vezi Bluetooth), dar necesită o vizibilitate directă pentru a funcționa.

MMS

Mesaje multimedia/mesaje cu imagini - fotografii și înregistrări video pe care le puteți primi și trimite cu ajutorul unui telefon mobil.

screensaver

Este o imagine, deseori animată, care apare pe ecranele telefoanelor mobile pornite, dar neutilizate. Acestea pot fi descărcate și din Orange World contra cost.

SIM

O cartelă SIM (Subscriber Identity Module - Modul de Identificare a Abonatului) este cipul detașabil din interiorul unui telefon mobil care conține informații precum numărul de telefon al utilizatorului și agenda telefonică.

SMS

Mesaje scrise - serviciul îți permite să trimiți sau să primești mesaje cu text.

ton de apel

Vechea și monotona sonerie a telefonului a fost înlocuită, pe telefoanele mobile, de o gamă variată de tonuri de apel, de la piese de muzică ușoară până la înregistrări veritabile ale unor papagali tropicali. Mai multe tonuri se pot descărca din portalul Orange World. Prețul acestora nu include și costul transferului de date aferent descărcării.

wallpaper

Imaginea, în general statică, din spatele diferitelor liste cu opțiuni ale telefoanelor. La fel ca tonurile de apel și screensaver-ele, acestea se pot descărca și din Orange World.

WAP

Este acronimul pentru Wireless Application Protocol (Protocol de Aplicație fără Fir). Acest protocol permite recepționarea de informații instantaneu, prin dispozitive de buzunar fără fir, precum telefoanele mobile, pagerele, stațiile de emisie-recepție și dispozitivele de comunicații.

3G

Este abrevierea pentru „a treia generație” și este echivalentul noțiunii de „bandă largă” în domeniul telefoniei mobile. Este un standard tehnic, comun pentru întreaga industrie a telefoniei mobile, care permite transfer de date la viteze foarte mari. Pe baza vitezelor mari în transferul de date, s-a dezvoltat o nouă gamă de servicii, precum transmisiile video, accesul la Internet și serviciile interactive.